

Så velfærdskæden ikke hopper af...

TEORI I PRAKSIS – PRAKSIS I TEORIEN

10 eksempler på et styrket samspil mellem teori og praksis
i professionsbacheloruddannelserne

PROFESSIONSHØJSKOLERNE
UNIVERSITY COLLEGES
DENMARK

DANSKE
REGIONER

Indhold

1. At flytte uddannelsen ud til praksis	4
2. At inddrage praksis via frivilligt socialt arbejde	5
3. At gennemføre projekter sammen med praksis	6
4. At udvikle én fælles model for teori og praksis	7
5. At undervise praksisnært i teori	8
6. At rykke undervisningen tæt på virkeligheden	9
7. At lære tingene i den rigtige rækkefølge	10
8. At skrive kontrakt på at koble teori og praksis	11
9. At koble teori og praksis virtuelt	12
10. At oversætte teoretiske termer til daglig praksis	13

Professionshøjskolernes Rektorkollegium,
Danske Regioner, KL og FTF 2011

Tryk: Danske Regioner
Layout: UHI, Danske Regioner
Oplag: 550

ISBN trykt 978-87-7723-747-8
ISBN elektronisk 978-87-7723-749-2

To sider af samme sag

En vigtig kvalitet ved de professionsrettede uddannelser er deres evne til at få teori og praksis til at spille meningsfuldt sammen. At den teoretiske undervisning både spejler sig i og udfordrer det daglige arbejde i sundhedsvæsenet, folkeskolen, dagtilbuddene og den sociale indsats.

Forskningen dokumenterer, at *et godt samspil mellem teori og praksis* både øger de studerendes udbytte af undervisningen og får flere til at gennemføre deres uddannelse som professionsbachelor. Derfor er et bedre samspil mellem teori og praksis også en vigtig del af den nationale strategi for velfærdsskoleuddannelserne.

Samspillet kan og skal foregå på mangfoldige måder. Vi har indkaldt forslag fra alle syv professionshøjskoler og modtaget mere end 100 forskellige eksempler på innovative måder at tilrettelægge samspillet på. Af de 100 har vi til dette hæfte udvalgt ti, som viser noget af mangfoldigheden i den opfindsomhed, professionshøjskolerne og deres samarbejdspartnere i regioner og kommuner lægger for dagen.

De mange eksempler vidner om, at professionshøjskoler og samarbejdspartnere tager udviklingen af praksisnære uddannelser alvorligt – og at de finder mange måder at bygge broerne mellem teori og praksis på. Eksemplerne viser desuden, at samspillet ikke blot er et spørgsmål om, hvordan man tilrettelægger praktikperioderne, men også hvordan man kan koble uddannelsernes teoretiske indhold tættere til praksis – og omvendt.

De ti eksempler er konkrete udtryk for en levende ambition om at forbinde en praktisk og en boglig læringstradition på nye udbytterige måder. Blandt andet ved i højere grad at udnytte mulighederne i arbejdsbaseret læring og betragte arbejdslivet som en vigtig læringsarena.

Eksemplerne er hentet fra meget forskellige uddannelser, men er blandt andet udvalgt, fordi princippet i samspillet mellem teori og praksis vil kunne overføres til andre uddannelser og institutioner.

Og dét er formålet med dette hæfte: at inspirere – også på tværs af uddannelsesområder – til en fortsat dialog om og en endnu stærkere udvikling af samspillet mellem teori og praksis i professionsbacheloruddannelserne.

Vi vil gerne rette en stor tak til professionshøjskolerne og de øvrige bidragydere, der har gjort sig umage med at dele ud af deres erfaringer.

Professionshøjskolernes Rektorkollegium
Danske Regioner
KL
FTF

PROFESSIONSHØJSKOLERNE
UNIVERSITY COLLEGES
DENMARK

At flytte uddannelsen ud til praksis

En mere relevant teoretisk undervisning, en lettere overgang fra studier til job og større undervisningskompetence. Det er tre af gevinsterne ved at oprette uddannelsesstillinger, hvor de studerende følger læreruddannelsen og samtidig underviser i folkeskolen.

En del lærere får lidt af et "virkelighedschok", når de som nyuddannede for alvor møder hverdagen som fastansat på en skole. Det er en del af baggrunden for at etablere en skolebaseret læreruddannelse, hvor teori og praksis er knyttet tættere sammen.

De studerende gennemfører stadig uddannelsen på fire år. Men den skolebaserede læreruddannelse bygger på et langt mere intensivt samarbejde mellem folkeskole og professionshøjskolen, hvor:

- den studerende ansættes i en uddannelsesstilling som underviser i folkeskolen, i hvad der svarer til en tredjedel stilling.
- uddannelsen er tilrettelagt sådan, at den studerende deltager i undervisning 1-2 dage om ugen.
- flere af fagene – fx psykologi, dansk, pædagogik og almen didaktik – har fået en særlig skolebaseret profil.

LÆRER

Deltagere

University College Sjælland
Lolland, Slagelse,
Guldborgsund og Næstved
Kommuner

Kontakt

Uddannelsesleder Stina
Løvgreen Møllebach
slm@ucsj.dk / 72482393

Gyldne læringsøjeblikke

Ændringerne betyder, at der undervejs i uddannelsen er mere fokus på autentiske læreropgaver. Dermed oplever de studerende også undervisningens teoridel som mere relevant og vedkommende.

Der opstår simpelthen flere af de gyldne læringsøjeblikke, hvor teori og praksis gensidigt beriger og forklarer hinanden. Ifølge censorerne gør det også de lærerstuderende til bedre undervisere.

Større gensidig forståelse

Også underviserne på læreruddannelsen kommer tættere på praksis. Blandt andet fordi de samarbejder med både praktiklærere og mentorer ude på folkeskolerne. Desuden er en del af undervisningstiden lagt ud på folkeskolerne, og dette samspil i nye rammer er med til at binde teori og praksis sammen på innovative måder.

At underviserne kommer ud på skolerne er også med til at skabe en langt større gensidig forståelse mellem professionshøjskolen og folkeskolen.

Erfaringerne fra den skolebaserede læreruddannelse er så gode, at de også forventes at komme de studerende på den ordinære læreruddannelse til gavn. Eksempelvis har samarbejdet allerede ført til, at UCSJ i dag udvælger mere skolerelevante tekster til undervisningen. Det kan fx være tekster fra forsknings- eller udviklingsprojekter om skolenære forhold.

At inddrage praksis via frivilligt socialt arbejde

På socialrådgiveruddannelsen i Aarhus deltager studerende aktivt i den boligsociale indsats. Undervisningen er direkte knyttet op på konkrete udviklingstiltag, der styrker udsatte boligområder. Det kommer der en meget mere praksisnær uddannelse ud af.

I boligområdet Bispehaven bliver der oprettet et kollegium for enlige mødre med behov for social støtte. Her vil de studerende på socialrådgiveruddannelsen kortlægge, hvilke udfordringer kvinderne har med at få hverdagslivet til at hænge sammen: overblik over økonomi, sund kost til børnene, at holde sin bolig osv.

Det er blot ét eksempel på, hvordan de studerende frivilligt kan bidrage til at igangsætte og gennemføre konkrete boligsociale aktiviteter, der kan gøre udsatte boligområder til attraktive bydele. Samme sted arbejdes der også med at fremme unges deltagelse i uddannelse og erhverv – blandt andet ved at hjælpe dem med at få fritidsjob. Begge dele foregår via HotSpotcentret under socialforvaltningen i Aarhus Kommune.

Partnerskab med de frivillige

Rammen om de studerendes frivillige arbejde er et partnerskab mellem kommunen og VIA University College om at skabe tryghed i de udsatte boligområder i Aarhus. Samtidig er uddannelsens teoretiske elementer justeret, så de studerende får de bedste forudsætninger for at arbejde med boligsocialt arbejde i praksis.

I partnerskabet indgår også Boligselskabet Østjysk Boligadministration, der har de almene boliger i Bispehaven, hvor det første sociale laboratorium er etableret. Desuden deltager FrivilligCenter Aarhus – en forening, der støtter og udvikler det frivillige sociale arbejde. Foreningen yder processtøtte og faglig sparring til de frivillige studerende. De studerende står selv for driften af det sociale laboratorium, herunder kontakten til de lokale aktører, der har brug for de frivilliges bidrag.

SOCIALRÅDGIVER

Deltagere

VIA University College
Aarhus Kommune

Kontakt

Uddannelseschef
Hanne Sandahl
hsan@viauc.dk / 87553302

Undervisning forbereder til boligsociale projekter

I HotSpotcentret får de kommende socialrådgivere adgang til effektmålinger, der er baseret på det eksisterende boligsociale monitoreringssystem BoSocData. Adgangen til systemet giver de studerende en unik mulighed for at evaluere den samlede indsats i et boligområde og – i takt med at BoSocData udvikles – også konkrete indsatser.

På uddannelsen forberedes de studerende også til at kunne arbejde med (måle)metoder og modeller, der er relevante for de konkrete boligsociale aktiviteter. Den teoretiske undervisning på uddannelsen vil i højere grad fremover fokusere på levevilkårsstudier, behovsanalyser mv.

Det forventes, at samarbejdet fremover kan slå endnu stærkere igennem på uddannelsen. Det kan fx være ved, at nogle studerende kan afvikle uddannelsespraktikken på 4. semester med direkte tilknytning til udviklingsprojekterne. En anden mulighed er, at de boligsociale projekter danner ramme om flere bacheloropgaver.

At gennemføre projekter sammen med praksis

Når de pædagogstuderende formulerer deres bachelorprojekt sammen med en institution, får de nye muligheder for at forbinde teori og praksis. Samtidig tilfører de arbejdspladsen viden om en aktuel problemstilling. Gevinsterne er tydelige, men samarbejdsformen skal stadig udvikles.

UCC og Københavns Kommune har sammen skabt en ny platform, der giver de studerende mulighed for at tematisere deres bachelorprojekt, så det tager afsæt i en praksisnær problemstilling, som en af kommunens institutioner gerne vil have belyst. Ordningen er til gavn for både institutioner, studerende og UCC.

Den næsten færdiguddannede får i sin afsluttende studieproces koblet læringen fra teori og praksis godt sammen og samtidig en let og direkte adgang til empiri og data.

I institutionen bliver der skabt ny viden om en central problemstilling i den daglige praksis, som man måske ellers ikke har tid eller ressourcer til at undersøge og finde løsninger på. Institutionen får med andre ord "nye reflekterende øjne" på sit pædagogiske arbejde.

Og uddannelsesinstitutionen får tilført ny viden om praksisfeltet og de temaer, der rører sig der.

PÆDAGOG

Deltagere

Professionshøjskolen UCC
Københavns Kommune

Kontakt

Uddannelsesleder Ida Flachs
if@ucc.dk / 41897736

En markedsplads for projektideer

De deltagende institutioner formulerer hver deres behov for at få undersøgt en pædagogisk problemstilling. Herefter matches de studerende og institutionerne ved, at udbudte problemstillinger præsenteres for de studerende – først på nettet og derefter ved et informationsmøde. De studerende kontakter den ønskede institution og drøfter indhold og vilkår i et eventuelt samarbejde.

En institution ville fx gerne være bedre til at udnytte børnegruppernes ressourcer på tværs af alder/køn. Det arbejdede den studerende med på tværs af afdelinger og aldersklasser og ved at spejle institutionens børneliv i teoriene om inklusion.

Det giver mening for andre

Samarbejdsprojektet har generelt vist positive resultater: "Bacheloropgaverne formår på eksemplarisk vis at skabe sammenhæng mellem undersøgelser, teoretiske perspektiver og refleksioner over mulighederne for ændringer i den analyserede praksis," hedder det i en evaluering.

I evalueringen lægger de studerende blandt andet vægt på, at samarbejdet har givet en let og legitim adgang til empiri. De fremhæver også det positive i, at bachelorprojektet har mening og betydning for andre.

Men samarbejdet kan og skal også udvikles. Der er fx brug for at sikre en mere præcis formulering af den problemstilling, der skal analyseres. Også forventningerne til afrapporteringen af projektet skal afstemmes bedre.

At udvikle én fælles model for teori og praksis

De fysioterapeutstuderende på Metropol tilegner sig fra begyndelsen en særlig model til at ræsonnere fagligt. Modellen styrker den studerendes evne til at reflektere over teori og praksis gennem hele uddannelsen. Den er udviklet af de teoretiske og kliniske undervisere i fællesskab.

At møde en patient og beslutte, hvordan vedkommende skal hjælpes, er en kompliceret proces. At opøve evnen til denne kliniske ræsonnering står helt centralt i uddannelsen til fysioterapeut.

Hvad siger patienten? Hvad er min egen forforståelse? Hvilke baggrundsoplysninger findes der om patienten? Det er blot nogle af de faktorer, man som fysioterapeut skal reflektere over, inden man beslutter, hvilken indsats der skal foretages. En refleksion, hvor teoretisk og praktisk viden skal spille godt sammen.

Derfor har underviserne på Metropol udviklet én samlet pædagogisk model, der bruges fra start til slut på uddannelsen af alle undervisere og på tværs af teoretisk og klinisk undervisning. Modellen udgør både en fælles forståelsesramme og en arbejdsmetode for de studerende.

Tæt samspil mellem teori og klinik

Modellen hedder Klinisk Ræsonnering i Fysioterapi (KRIF). Dens mål er styrke den studerendes evne til at reflektere og træffe beslutninger i en konkret klinisk situation. KRIF er på den måde et afgørende redskab til at sikre et tæt samspil mellem teori og klinik i uddannelsen – og dermed i den færdiguddannedes praksis.

Modellen har form af en manual – en slags fysioterapeutisk journal – de studerende bruger, hver gang de skal ræsonnere over deres patienters behov for fysioterapeutisk intervention. Helt fra uddannelsens begyndelse gennemgår de studerende denne refleksionsproces ved hjælp af manualen. Målet er, at de

både på skrift og i praksis skal kunne bruge modellen til at analysere, vurdere, diagnosticere og behandle kliniske problemstillinger.

Et fælles sprog

I kraft af arbejdet med modellen har de kliniske og teoretiske undervisere opnået et fælles sprog for klinisk ræsonnering. Modellen har også bidraget til en mere målrettet planlægning og gennemførelse af uddannelsens teoretiske og kliniske dele.

De studerendes hovedgevinst er, at de møder genkendelige begreber og metoder uanset klinisk undervisningssted og teoriunderviser. Det har mærkbart styrket sammenhængen mellem teori og praksis i uddannelsen.

KRIF-modellen er resultatet af et årelangt samarbejde mellem de teoretiske og kliniske undervisere. Den pædagogiske model er fuldt implementeret over alt på fysioterapeutuddannelsen på Metropol og er også beskrevet og anvendt i lærebøger, der indgår i undervisningen.

FYSIOTERAPEUT

Deltagere

Professionshøjskolen Metropol

Kontakt

Lektor Nanna Linde
nali@phmetropol.dk / 72487709

At undervise praksisnært i teori

Det har højnet kvaliteten i uddannelsen til bioanalytiker, at klinisk praksis flettes ind i teoriundervisningen – blandt andet ved, at klinikere underviser de studerende på sygehuset. De studerende lærer mere, og alle får chancen for selv at afprøve nogle af fagets centrale metoder.

Klinisk patologi drejer sig om at analysere prøver af væv og celler – primært fra levende mennesker. Det bruger man fx til at konstatere de celleforandringer, der er tegn på kræft. Men ofte er det kun de studerende, der kommer i praktik inden for specialet, der får chancen for at arbejde med disse metoder. Og antallet af praktikpladser er begrænset.

Det råder en ny organisering af det teoretiske modul 2 på bioanalytikeruddannelsen nu bod på. Modulets formål er at forberede den studerende til at arbejde med bioanalyse på celle-, vævs- eller organniveau.

Kliniske undervisere ind på skolen

På University College Lillebælt (UCL) er undervisningen nu tilrettelagt sådan, at hovedparten af lektionerne i den ene af fagets to hoveddiscipliner (histokemi) varetages af den kliniske underviser fra Klinisk Patologisk Afdeling på Odense Universitetshospital. Det sker med afsæt i den kliniske praksis, og laboratorieøvelserne foregår også i klinikken.

Underviseren i histologi kommer fra UCL, men den kliniske underviser inddrages, når der skal mikroskoperes i undervisningslaboratoriet ved Klinisk Patologisk afdeling.

Samspelet mellem teori og praksis gør uddannelsen mere praksisnær for de studerende.

Det betyder også, at det er de nyeste teknikker på feltet, der bliver brugt. Samarbejdet med klinisk praksis er desuden med til at sikre, at alle studerende opnår både viden om og praktiske færdigheder i at håndtere, præparere og analysere biologisk væv.

Praksisnærhed øger udbytte og kvalitet

Kvaliteten af undervisningen er væsentligt højere end af tilsvarende traditionel undervisning. De studerende lærer simpelthen mere og opnår et højere kompetenceniveau.

Det er i hvert fald tilbagemeldingen fra undervisere i nabofagene på uddannelsen. De har på senere moduler konstateret, at de studerende, der er undervist via et tæt samspil mellem teori og praksis, både ved og kan mere end deres medstuderende.

BIOANALYTIKER

Deltagere

University College Lillebælt
Odense Universitetshospital

Kontakt

Uddannelseschef
Lene Nøhr-Jensen
leno1@ucl.dk / 63183108

At rykke undervisningen tæt på virkeligheden

På radiografuddannelserne kombinerer de studerende teori og praksis ved at bruge data om rigtige patienter i den teoretiske undervisning. Undervisningen er tilmed flyttet ud til et særligt studieafsnit på Aalborg Sygehus, hvor de studerende får arbejdet som radiograf ind under huden.

Når de studerende på radiografuddannelsen bliver undervist eller selv laver projektarbejde, sker det ikke ud fra generelle eller teoretiske problemstillinger. For når der fx indgår henvisninger, billeddiagnostik, sygehistorier og diagnoser i den teoretiske undervisning, stammer data fra virkelige patienter. Selvfølgelig i anonymiseret form.

Det kan lade sig gøre i kraft af it-systemet EasyViz, der lagrer og behandler anonymiserede billeddiagnostiske patientdata. På den måde rustes de studerende til at arbejde med virkelige problemstillinger allerede i den teoretiske undervisning.

Undervisningen ud på sygehuset

For at gøre radiografuddannelsen endnu mere praksisnær kan studerende på University College Nordjylland fremover blive undervist i Radiografisk Eksperimentarium på Aalborg Sygehus. Her kan de eksperimentere med og reflektere over tekniske valg, når de skal undersøge fantomer. Det er en vigtig sidegevinst, at de studerende hermed kommer til at arbejde med det teoretiske stof i de omgivelser, de senere skal praktisere i.

De studerende får også chancen for at afprøve deres kommunikationsevner i virkelighedstro dilemmaspil over for skuespillere. Også det foregår med det rigtige sygehus som kulisse.

Alle disse aktiviteter hænger sammen med bestræbelsen på at udvikle kvaliteten i undervisningen på radiografuddannelsen. Blandt andet ved at lade de studerende arbejde virkelighedsnært og lære at kombinere deres

teoretiske og praktiske viden. Det skal både tiltrække flere studerende og mindske frafaldet.

Forstår bedre radiografers arbejde

Det har taget omkring seks år at integrere EasyViz fuldt ud i den almindelige undervisning. Programmet udvikles løbende og anvendes på de tre danske radiografuddannelser. Både studerende og undervisere oplever, at det er med til at give en bedre forståelse af udfordringerne som færdiguddannet radiograf.

Formentlig vil også andre professionsuddannelser kunne udnytte gevinsterne i at bruge autentiske patientdata til at gøre den teoretiske undervisning mere praksisnær. Fx uddannelserne til bioanalytiker, laborant eller sygeplejerske.

Radiografisk Eksperimentarium på Aalborg Sygehus tages i brug i efterårssemestret 2011, og udbyttet af den nye organisering vil derefter blive evalueret.

RADIOGRAF

Deltagere

University College Nordjylland
Region Nordjylland
Aalborg Sygehus

Kontakt

Studieleder Hanne Sloth
has@ucn.dk / 72691025

At lære tingene i den rigtige rækkefølge

Hvorfor skal vi lære al teorien om patienter med psykisk sygdom, inden vi møder dem i virkeligheden? Det spørgsmål fik Metropol til at vende hele modulet på hovedet: Nu er teoriundervisningen spredt over hele modulet og suppleret med workshops om de studerendes erfaringer fra klinikken.

Mange studerende på sygeplejerskeuddannelsens modul 8 er frustrerede over, at undervisningen i psykiatri, farmakologi og psykiatrisk sygepleje ligger som en blok de første to uger af modulet. Der har de endnu ikke været i praktik og har derfor et lidt tilfældigt billede af den virkelighed, teorien skal forbedre dem til. De studerende har efterspurgt et mere tydeligt samarbejde mellem skole og klinik, og det har ført til et forsøgsprojekt, der tegner lovende.

I projektet er modulet vendt på hovedet, så de studerende nu starter i klinikken, hvor de får mulighed for at danne sig et indtryk af den kliniske praksis, inden teoriundervisningen begynder.

Undervisere fra skolen og kliniske vejledere arbejder tæt sammen om de studerendes uddannelse i psykiatrisk sygepleje. Undervisere fra skolen deltager fx i refleksionssamtaler med de studerende og deres kliniske vejledere i klinikken, og undervisere og vejledere tilrettelægger og afholder i fællesskab undervisningen på skolen. Undervejs i modulet

veksler praktikken med to blokke af teoretisk undervisning på sygeplejeskolen.

Refleksion i grupper

Den pædagogiske intention er, at den studerende skal kunne reflektere over og diskutere klinisk psykiatrisk sygepleje ud fra såvel egne og medstuderendes erfaringer som teoretiske perspektiver og begreber. De studerende indgår derfor i mindre refleksionsgrupper, som dannes i samarbejde med den kliniske vejleder og fungerer gennem hele modulet.

Den teoretiske del af modulet foregår på sygeplejeskolen, dels som almindelig klasseundervisning, dels som workshops om specifikke problemstillinger. I refleksionsgruppen arbejder den studerende med at forbinde erfaringer fra praksis til undervisningen. Det kan fx være erfaringer med at yde sygepleje til mennesker, der har alvorlige komplikationer i relation til at leve med en kronisk psykiatrisk lidelse. Underviserne fra klinikken og skolen støtter undervejs gruppens arbejde med inspiration og refleksion.

Tilfredshed med ny rækkefølge

Projektet evalueres og justeres løbende, og der gøres status efter de to første gennemløb. Der tegnes sig allerede et tydeligt billede af en succes.

De studerende er både glade for den nye rækkefølge mellem teori og praktik og for refleksionsgrupperne. Også de kliniske vejledere og skolens undervisere ser store fordele ved omdisponeringen og det tætte samarbejde mellem teori og klinik. Erfaringerne fra projektet ventes at kunne inspirere en kommende revision af studieordningen for modul 8 i Region Hovedstaden.

SYGEPLEJERSKE

Deltagere

Professionshøjskolen Metropol
Region H, Psykiatrien

Kontakt

Lektor Jette Roesen
jero@phmetropol.dk / 72487436

Lektor Kristian Madsen
krma@phmetropol.dk / 72487445

At skrive kontrakt på at koble teori og praksis

Hvordan undgår man, at de studerende gemmer teoribøgerne langt væk, mens de er i praktik? Ved at indgå læringskontrakter, hvor de forpligter sig på at spejle de kliniske opgaver i den lærte teori, lyder svaret fra UC Syddanmark. Metoden skal styrke de studerendes handlekompetence.

Fagligt, metodisk og følelsesmæssigt er springet fra teoriundervisningen på skolen til hverdagens opgaver i praktikperioderne en kendt udfordring for mange professionsuddannelser – også inden for sygeplejen.

Nogle studerende skubber teorierne i baggrunden, så uddannelsen i praktikperioden blot består i at tilegne sig praktiske færdigheder. Andre bliver skuffede over, at hverdagen ikke rigtig passer til de teoretiske forestillinger. Begge reaktioner afspejler den traditionelle opfattelse, at ét er teori og et andet praksis.

Det er den opsplittning, sygeplejerskeuddannelsen ved UC Syddanmark, Sønderborg siden 2000 har gjort op med ved hjælp af læringskontrakter.

En læringskontrakt er en skriftlig aftale om, hvordan et klinisk undervisningsforløb skal tilrettelægges, gennemføres og evalueres. Af kontrakterne skal det fremgå, hvilke teorier der kan perspektivere de praktiske opgaver som fx modtagelse af patient, etableringsbesøg i hjemmehjælpen eller postoperativ sygepleje.

Kontrakten indgås mellem den studerende, den kliniske vejleder og sygeplejelæreren. Dermed er den også med til at klargøre ansvarsfordelingen mellem skole, praktiksted og studerende.

Fokus på handlekompetence

Kontrakterne skal sikre, at den studerende oplever, hvordan alle sygeplejeopgaver kræver en kombination af faglige, metodiske og sociale kompetencer. Den studerende skal kunne fastholde den teoretiske tilgang i klini-

ske læresituationer, så de praktiske erfaringer kobles til det, der står i bøgerne, og så den studerende udvikler sin holdning til professionen.

Centralt for arbejdet med læringskontrakter står begrebet handlekompetence, dvs. professionel dygtighed i praksis. Kontrakterne gør således uddannelsens indhold mere orienteret mod sygeplejeopgaven og beriger samtidig den kliniske praksis med ekstra teoretisk refleksion.

Erfaringerne med læringskontrakter viser, at de medfører meget individuelle uddannelsesforløb, som er godt tilpassede den enkelte studerende og praktikstedets muligheder. Og da hver praktikperiode indledes med et kort studie af, hvad praksis indebærer, bliver det den studerendes egne gennemtænkte planer, der danner baggrund for den kliniske uddannelse.

Fra praktikstederne lyder det, at også de bliver klogere af at drøfte og afklare, hvilke kompetencer der er nødvendige for at udføre netop deres sygeplejeopgaver professionelt.

SYGEPLEJERSKE

Deltagere

University College Syddanmark

Kontakt

Studiechef Edel Thomsen
emt@ucsyd.dk / 72665701

At koble teori og praksis virtuelt

Kan man lære at håndtere virkelige sygeplejesituationer ved at øve sig med såkaldte avatarer i et virtuelt univers? Den udfordring har University College Lillebælt og University College Syddanmark taget op, inspireret af flere internationale projekter. Perspektiverne er store, men metoden har også sine børnesygdomme.

SYGEPLEJERSKE

Deltagere

University College Lillebælt og
University College Syddanmark

Kontakt

Uddannelseschef
Helle Majbritt Stryhn
hems@ucl.dk / 63183107

UCL og UC Syddanmark er nogle af de sygeplejerskeuddannelser, der anvender online-universet Second Life til at skabe et virtuelt 3D-læringsmiljø, hvor de studerende kan afprøve teorierne om sygepleje i praksis.

Inden for rammerne af Second Lifes kunstige verden har de to sygeplejerskeuddannelser udviklet undervisningsmodulet CaseConnexion. Det består af et læringsmiljø, der på computerskærmen efterligner det fysiske miljø, som de studerende møder på hospitalernes sengeafsnit. De studerende handler og interagerer med patienter gennem deres avatar, dvs. deres egen figur, som de kan styre med mus og taster.

På den måde kan de studerende via konkrete cases øve sig i sygepleje, herunder besvare spørgsmål og løse opgaver i relation til patienterne. Dermed kan de studerende afprøve sygeplejeteorien i praksis i trygge omgivelser, inden de skal i praktik i den virkelige hospitalsverden.

Problembaseret læring

Ideen i de virtuelle patientcases er, at studerende skal forstå, mestre og løse problemstillinger, der strækker sig over mange fag, i stedet for at mestre teorien i ét fag ad gangen. Denne form for problembaseret læring flytter fokus fra det faglige pensum til anvendelsen af teorier, begreber og metoder til at løse sammensatte problemer.

CaseConnexion er inspireret af en række tilsvarende internationale projekter. Læringsmiljøet blev evalueret i 2009 og afprøves og evalueres igen i efteråret 2011. Det forventes, at det vil kunne udbredes til andre sygeplejerskeuddannelser og senere måske også introduceres på andre professionsuddannelser.

Mulighed og behov for udvikling

De første resultater af projektet viser, at det virtuelle læringsmiljø kan bygge bro mellem teori og praksis og gøre de studerende bedre til at analysere og vurdere sygeplejefaglige problemstillinger.

Men systemet er fortsat under udvikling, og både studerende og undervisere oplever, at læringsmiljøet skal gøres mere fagligt udfordrende, og at det fulde udbytte både kræver en velfungerende it-infrastruktur, it-udstyr, og tilvænning til Second Life.

Udviklingsmulighederne i undervisningsformen er mange. De studerende kan f. eks øve sig i at kommunikere med patient-avatarer eller afprøve samarbejder med andre faggrupper i simulerede situationer – også i anderledes virtuelle miljøer som fx hjemmepleje eller psykiatri.

At oversætte teoretiske termer til daglig praksis

Studerende og vejledere har ofte vanskeligt ved at omsætte uddannelsens mål og begreber til praktisk sygepleje. Nu har de sammen med uddannelsesansvarlige sygeplejersker udviklet to "oversættelser" mellem teori og klinisk praksis. Det gør både studiemålene og sygeplejens kerneopgaver lettere at forstå for alle parter.

Uddannelsesafdelingen på Odense Universitetshospital (OUH) har sammen med hospitalets kliniske vejledere og sygeplejestuderende udviklet to redskaber, der oversætter de teoretiske begreber i uddannelsen til de ord og handlinger, der anvendes og ses i den kliniske praksis: "Sygeplejeprocessen som klinisk studiemetode" og "Vurderingskriterier" – en guide til brug ved prøver i klinisk praksis.

Redskaberne består af en række skemaer, der hjælper med at forene de teoretiske og praktiske logikker. På den måde bliver både indholdet i sygeplejearbejdet og målene i uddannelsen tydeligere for begge parter. Redskaberne gør dermed de studerende mere parate til at udføre praktiske sygeplejeopgaver.

Fælles klarhed om god sygepleje

Redskaberne er udviklet på baggrund af temadage for kliniske vejledere og anvendes i vejledningen af studerende og kliniske vejledere – og begge parter har evalueret redskaberne positivt.

De kliniske vejledere og studerende har ved at bruge redskaberne blandt andet fået en bedre forståelse for, hvad de studerende konkret skal lære i klinisk praksis for at leve op til uddannelsens mål. De studerende har også fået et bedre overblik over patienternes behov for sygepleje.

Desuden hjælper redskaberne de studerende med at koble teori og praksis. De støttes til at sætte ord på og reflektere over, hvad god sygepleje indebærer.

I klinisk praksis hjælper "Sygeplejeprocessen som studiemetode" de studerende med at få teorien til at stemme overens med fx hospitalets elektroniske patientjournal, hvor en del af terminologien og strukturen er en anden. Redskabet anvendes nu også i den teoretiske uddannelse på University College Lillebælt, Sygeplejerskeuddannelsen i Odense, og den vil kunne anvendes af kliniske vejledere og undervisere i andre dele af landet.

Redskabet "Vurderingskriterier" har udløst uventede sidegevinster i helt andre sammenhænge. Ledende sygeplejersker har fx oplevet, at kriterierne gør det lettere at forklare vigtige dele af sygeplejen, når de er i dialog med andre faggrupper. Det kan også være nyttigt i forbindelse med nyansættelser og i forhandlinger om økonomiske ressourcer til sygeplejen.

SYGEPLEJERSKE

Deltagere

Odense Universitetshospital

Kontakt

Uddannelsesansvarlig sygeplejerske
Anne Schmidt
Anne.schmidt@ouh.regionsyddanmark.dk /
65414236

Uddannelsesansvarlig sygeplejerske
Lisbeth Larsen
Lisbeth.larsen@regionsyddanmark.dk /
65411325

Danske Regioner
Dampfærgevej 22
2100 København Ø
T 35 29 81 00
F 35 29 83 00
E danske@regioner.dk
N www.regioner.dk

FTF
Niels Hemmingsens Gade 12
Postboks 1169
1010 København K
T 33 36 88 00
E ftf@ftf.dk
N www.ftf.dk

KL
Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S
T 33 70 33 70
E kl@kl.dk
N www.kl.dk

Professionshøjskolernes
Rektorkollegium
Ny Vestergade 17, st.tv.
1471 København K
T 33 38 22 00
F 33 38 22 09
E uc-dk@uc-dk.dk
N www.uc-dk.dk

PROFESSIONSHØJSKOLERNE
UNIVERSITY COLLEGES
DENMARK

DANSKE
REGIONER

